

ק:

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

כ מ"א פ"ב מהל' ע"כ
הלכה ב:

תורה אור השלם

1. רוצה שחוקים מקבלו ודלתי שמות פתח.
2. כשנת שש מאות שנה לחיינו נח ברוך השני בשבעה עשר יום לחודש ביום לא נבקעו כל מענות תרומם רבתי וארבת השמים נפתחו בראשית י"א
3. ויצאו וראו ספרי האנשים הפושעים בו כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו וראו לקל בשר:
4. כי תצאו אל ידו ימים רבים להלחם עליה לחפשה לא תשחת את עצה לנדה עליו גרוח כי טעם תאכל אותו לא תחבת בו האדם עין הישדה לבא מפיך כמורה דברים כי כ
5. ראנה בלב אש ישנה ודבר טוב ושמחה משלי יב כה
6. איש רעים להתרועע איש רוב דבק מאן:
7. משלי י"ב כ
8. ככלוב קלא עוף כן תהיה מעלתו הרועע על כן גדלו וצמיחה:
9. אל תאמרו ברע אל תהיה כאלף משכבת חוקך שמר פתחי ספתי:
10. אל תתהלל ביום מחר כי לא תרע מה ילד יום:
11. כל ימי עני רעים ויובל לב משתה תמיה:
12. מסיע אבנים יעצב ובוקע עצים יסכן קהלת י"ט

היו אומר מדה טובה מרובה מרבה פורענות. דכמדה טובה כתיב ללות ובמדת פורענות כתיב ארובות ודלם גדול מארובה דד' ארובות יש גדלת במסכת יומא בפרק יום הכפורים (דף ע"ג.) אלמא מדה טובה מרובה. ומעשיו אין לתמוה היאך יש באלם כח לקבל שכר כל כך שארי למדת פורענות נותן הקב"ה כח באלם לקבלו על שכן שנותן כח באלם לקבל מדה טובה: **לדוקים.** [שופרין באל חין]: **רבי יוסף אמר אף בספר בן סירא.** שיש בו דברי הנביא וכן עליהם של יטוב מורה: **לא סיפוט גילדל מאוריה.** כלומר לא תטול עורו של דג אפילו מעל אנו מפני שאמה מפקד העור דלול משיכה לחלל להפקדא אלף עלי יתיה בנורא וטובל ביה מרתין גרילין שאמה יוכל ללות עור הדג עמו ולאכול בו שמי מלות דהוי לפתן לשמי מלות: **גלדל.** אם הדג, ל"א להכי נקט מאוריה שרבו על דג להמילן הפסעו מאונו: **אי מפשטי.** אי נמי כתיב: **דלא לבעט על כדרכה.** לראו הגון לאלם לבעט את דרבו והיון דקאמר מאוריה: **לא יישן.** אינו יכול לישן: **קטנה קודם שהביאה שמי שערות:** נערה משהביאה שמי שערות עד שירבה שחור על הלנן הכי היא גונרת: **בנערופה שמה הוניה.** משגרה ראויה היא לניסוחין להכי אמר שלא מנשא: **דויא.** דאנה: **מנע רבים.** אותם שאין לך עסק עמהם מנעס ממך כתיב: **ולא הכל כתיב ביה.** אפילו אותם שאמה ממעק עמהם לא כתיבס דתיר ליתך אלף במחוק מדבר עמהם: **איש רעים.** שיש לו רעים הרבה: **להתרועע.** לנסוף מריעים לו שמתקוטע עמהם: **ולדקן.** מי שזקנו דקה וחלושה: **קורטפן.** מדע שחכם ומרף הוא ביותר: **עבדקן סכסן.** מי שזקנו ענה שוטה הוא: **סכסן.** כמו כל דבר כח סכסן כעבד בנבא כחל (דף ע"ג.) **נפח בכסוי.** מי שטפה אופיה שכיבו: **לא לטי.** כד רעים: **נפח:** אמר כמאי איכול לחמא. האומר נחיה לפתן אוכל פת זה: **סב לחמא מיניה.** כדוע שאינו רעב וקח הלחם מידו שאילו היה רעב היה אוכל: **מאן דאית ליה מעכרפא דקניס.** שזקנו מחולק ומפולל יש בין שני שינולות כמין מעכר: **כולי עלמא**

לא יכלי ליה. נערמיומיה דמתוך שחשב כל ימיו בערמות הוא משיג ידו לוקו ומוסף באלם שחשב עד שנקרחה. ל"א גרסין הכרתה מי שיש לו היכר בזקנו שסעד כולי עלמא שלא סעדו אין יוכלין להגיע לכחו. ל"א גורמא והוא לטון קרחה. וכל הני דברי רות ולכן אין קורין בו: **דרשין.** כלומר אמרין להי צפרקא ומשמעין להי לכולי עלמא כגון כל הני אשי טובה כו' אשה רעה לרעה לבעלה מה תקמה יגרשנה מבימוי כך הלשון של ספר בן סירא. אשה רעה מתנה רעה ל"ג: **כפליים.** פט אלל בעלה. למסוך עמוי' יין ושכר: **רבים היו פשטי רובל.** כמה וכמה מכות מקבל רובל המחזיר נעיר [ונושא] תכשיטי נשים ועסקו עמהם שפעמים שמואלו בעלה עמה ממחיד עם אשתו ומכחו ופולגו: **המרגילים לדבר עבירה.** יואף הרני הן כניזון מבנייר גחלה כשניזן מבנייר את הפחם כך כל אשר להם כלה והולך: **גחלת.** אקרי פחם שאינו ניער כדאמרין (בבבא מצ' ע"ג.) **גחלים עומות.** מ"ר: **ככלוב.** דירה של עופות: **רבים היו דורשי עומות.** שמהל מתאבד עם הכל ואף על פי כן לא תגלה סודך לטוב אלף לחמד מני אלה: **מה ילד יום.** מה אירעו: **היום שמה לחמד אינו שמת הוא היום:** ונמלא. שמיר על יום שאינו עמיד לרעות והיינו עולם שאינו שלו שהוא מלעבר עליו ודואג על חסד מיום המחרת שלא תבא עליו לרה: **כל ימי עני רעים וטוב לב משפה.** פסוק הוא במשלי (ט"ו): **שפטל גנים נגו.** שעני הוא ואינו יכול להגביתו לפרך ממנו גנים נגו שורד מטר הגנים הנבזים נגו ומולפים עליו הגשמים ואין לו מנוחה אפילו כלילות: **כמרוס הרים כרמו.** שאין לו השגת ד לקנות כרס כשפלה נדמים יקרים וקונה לו בחלמך מן ההרים נוול וכל עפר שהוא מולא לנול (ולדירי) מולך הרוח מן ההר לשאר כרמים שנקבעה ונמלא העני נפסד: **צעלי סלמוד.** שקשה ללמוד מרוב קושיה וסוגיות שיש בו: **משנה נומה ללמוד:** **רבא אמר איפכא.** דבעלי תלמוד הנין מייגעו שידעו להורות איסור והיתר לכל בעלי משנה שונה ואינו יודע מהו אומר דאין מורין הלכה ממך משנה: **יסכן.** נתחמס: **שדמתו**

מסורת הש"ס

6) יומא פ"א (סוטה י"א) ופי' מ"ש ח"ס"א שם ר"ה (ועל"פ) 8) ופי' כ"ר"ף (בבבא) 9) כ"ב טו: קיימין פ"ב (מסכת סוטה) (ד) יומא פ"א (סוטה ח"א) (ה) ובבבא פ"ב (א) (ו) יומא פ"א (סוטה י"א) (ז) תלמוד ק"י (כ"ב קמ"ג) (ח) ופי' קמ"ה (ט) מ"דא במקום סוטה: מינן גלח"ס (י) ופי' יעקב"ל (כ) (וילנע) רש"ס (ל) ומהל' י"א.

מוסף רש"י

מדה טובה מרובה. רבה מה המדה. מדה טובה מרובה על המדה שמה מלות כה. שמירה טובה נאמר שמהל' ל"א נזיל חסד אלפסי. וימדת פורענות הוא אומר (שם) כי כל שלשים יום יעל רעיון אף על פי מה הטוב של ירידת המן רבמה על ירידת מלך (ויו"ט) ע"י ש"י. וישיחה לאחריה. שמה ישיחה עלה ויחא ע"י. להתרועע. להתרועע וצרכו פ"ב בן סירא אומר אף לילות. שלמה כתב לו ימי עני רעים. אלל כלילות כשני יום לו מנוחה. וכן סירא אומר אף לילות ב"ב לו מנוחה. כי בששאל אפילו נגו ונמלא דלף טורדו כיום ספרד (שם) ב"ב קמ"ו. ובמסורה הרים כרמו. שאין לריו מנוח לקנות במקום טוב וקונה כהלם הנה וכל וכלם סוטה מולא לו נזיל את כדכתיב שמתו גם כן כשמתקוטע עמו על ימי יול תרנן. וטוב בעלי תלמוד. שמתו עמו לריו מנוח עמו לריו מנוח ולתן היות: **שם ופי' רבא אמר איפכא.** כל ימי עני רעים זה בעל משנה. אפילו יכול להיות הלכה מתוך משנתו גם כן כשמתקוטע עמו על ימי יול תרנן. וטוב לל בעל המדה. שידע משניות על יקרים ויבין טעמיהם יש לריו כח להיות הלכה למעשה ופי' יעצב. לטון (בבבא) 9) כ"ב טו: כהלכה (שם) אלו בעלי משנה. שיהיה משניות כל היום ואין לו אלף עבר. שמתקוטע טעמיהן ואינו יודע לפרס (שם) יסכן. לטון חמישות כמו (מ"א ח' ו) ופי' לתן סוכת. כלומר שנהיה מתן (שם) זה אסטניס. מי שדמיו קנה ולו נמס כל דבר מנוטה שיהיה רחוק (שם) שידעו יפה. שטוב לכל אדתי מיקל לו שום לללן וס' דבר מילוס (שם) זה דהמני. כמה ענינים הוא רואה וכמה מאשרות שלטו טובה מדיד עליהן (שם).